

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

8. Si datur licentia ad audiendas confessiones alicujus specialis, quæritur, an expiret morte concedentis re integra? Idem est de facultate dispensandi. Et docetur hoc procedere à fortiori in ...
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

& actu externo sive verbo, sive scripto illum probat, an tunc, inquam, Sacerdos ille instructus sufficienti jurisdictione, possit valide hoc sacramentum Pœnitentiæ ministrare?

7. Respondetur, concessionem hujus approbationis esse quendam actum jurisdictionis exterioris, & veluti cujusdam sententiæ in foro exteriori prolationem, at prolatio sententiæ facta juridicè in foro exteriori, non postulat sui confirmationem ad internum judicium, illam juridicè pronuntiantis, quia potest dari casus, in quo iudex aliquis agat contra suam conscientiam, tam ut est publica persona, quam ut est privata ut omnes satis norunt.

8. Deinde sufficit, quod iudicium hoc de idoneitate Sacerdotis sit tale, quale significatur per verba Concilij Tridentini illud constituentis: sed verba Concilij Tridentini superius relata, significant satis esse quod iudicium hoc Episcopi sit externum; nam eo ipso, quo relinquit liberum Episcopis ejusmodi Sacerdotes deputandos audiendis confessionibus subjicere examini, vel non subjicere, & verbis expressis ait, sufficere quod alias judicentur ab Episcopo ad istud munus idonei, & approbationem obtineant, innuit quod quemadmodum hæc approbatio, ut tali modo obtenta respicit forum externum, in quo si revocetur in dubium, probari debet, ita etiam, & solum iudicium externum Episcopi de hac idoneitate Sacerdotis sufficere, (quantum requiritur ex parte hujus conditionis) quod sit externum. Unde ratio hujus iudicij, & veræ intentionis in Episcopo ad conferendum alicui hanc approbationem, est distincta à ratione intentionis essentialiter requisitæ in administratione hujus Sacramenti, vel alicujus alterius; Ita Ilambertus.

9. Itaque dicendum est, quod in Concilio Tridentino, *sess. 25. c. 13. de reform.* non agitur de iudicio interno, sed de externo, quod per approbationem profertur: nam iudex, licet fortasse aliquando contra conscientiam, verè tamen exercet iudicium, cum iudicet in favorem alterius ex litigantibus, & in omni rigore iudicat causam applicandam esse huic, alioquin nunquam posset injustè iudicare, vel contra conscientiam, quod est contra omnes Theologos, & Juristas. Iudicium ergo solum significat prolationem sententiæ, quæ certè sententia est, & actus juridicus, licet fiat contra conscientiam: quare Episcopus approbans confessarium; eo ipso profert sententiam, & iudicat illum habendum esse pro idoneo. Unde à fortiori fit, illum omninò validè absolvere, qui revera idoneus est, & approbatus ab Episcopo, licet Episcopus putaret eum non esse idoneum.

10. Et idè rectè Basilius Pontius de *matr. lib. 5. c. 19. n. 4.* docuit, valere confessionem factam Sacerdoti, cui Episcopus facultatem audiendi confessiones fictè concessit, nempè solis externis verbis absque vera intentione.

11. Vide etiam Suar. de *matr. lib. 3. disp. 22. n. 14.* Unde ex his patet responso ad rationem, quam pro sua firmanda sententia adducit Bonacina, & alij.

12. Nota verò cum Cardinali Lugo, *ubi supra*, quod etiam stando in opinione Bonacina, videlicet, quod requireretur iudicium internum Episcopi ultra approbationem externam, non esset idem dicendum de examinatore: nam licet hic interius non iudicaret idoneum, quem contra conscientiam approbat; adhuc accedente Episcopi approbatione, ille haberet totum quod à Concilio requiritur: nam Concilium non petit, quod iudicetur idoneus ab alijs, sed ab Episcopo, tunc autem Episcopus ita

iudicaret, etiam interius, licet deceptus ab examinatore; ergo haberet totum, quod Concilium requirit, ut validè absolvat.

13. Nota hic obiter, quoniam melius est rusticis pœnitentibus habere aliquos Sacerdotes Confessarios ab Episcopo approbatos, etiam insufficientis doctrinæ; quam nullos (nam si tales rustici habeant, quæ pro eorum conditione sufficiunt ex parte pœnitentis, validè & fructuosè absolventur) sic etiam Episcopus non peccat, quando carens Sacerdotibus sufficientis doctrinæ etiam pro rusticis; approbat aliquos Sacerdotes in Confessarios pro excipiendis eorum, aut alterius generis hominum confessionibus, & ut illos sacramentaliter absolvant, cum nemo teneatur ad impossibile. Sed ei sufficit, ut vel alios eruditiores, si possit, querat, vel curet illos, quos approbavit, instrui de iis, quæ tales Confessarii tenentur scire pro Sacramento Pœnitentiæ ejusmodi hominibus ministrando.

14. Et ita docet Ilambert. *ubi supra. disp. 22.* & Cardinalis Lugo de *pœn. disp. 21. sect. 4. n. 74.* quæ omnia multos scrupulos ab Episcopis eicient.

RESOL. VIII.

Si detur licentia ad audiendas confessiones alicujus specialis, queritur, an expiret morte concedentis re integra?

Idem est de facultate dispensandi.

Et docetur hoc procedere à fortiori in facultate eligendi Confessarium data per Jubilæum, & Bullam Cruciatam, & in facultate excipiendi Ordines extra tempora, vel non servatis interstitiis, celebrandi in privato oratorio, & in alijs similibus?
Ex p. 11. tt. 7. & Misc. 7. Ref. 7.

§. 2. **A**ffirmativè respondet Sanchez de *matrimonio, lib. 8. disputat. 28. num. 73.* ubi sic ait; Quando tamen licentia esset concessa Sacerdoti audiendi confessiones pœnitentis determinati in illius pœnitentis favorem, expiraret facultas morte concedentis re integra, id est quoad confessionem nondum ante acceptam. Quia, cum illa gratia sit in illius pœnitentis favorem, & nondum sit perfecta, sed per confessarium exequentem, non habet gratiæ factæ rationem, sed faciendæ; quam morte concedentis re integra expirare diximus *num. 64.* Et ita tenet Gaëta *cap. ad limina 30. questione prima, §. 106. num. 312.* Et idem aperte colligitur ex Doctoribus, quos *numero 81.* referam, assententibus facultatem dispensandi cum determinata persona in illius favorem expirare morte concedentis re integra. Ita Sanchez.

2. Sed ego negativam sententiam satis probabilem, & utam existimo cum Basilio Pontio de *matrimonio, lib. 8. cap. 19. §. 1. num. 5. & 8.* qui nominatim Sanchez impugnatur, & idè sic asserit; Novissimè sufficienter fundamento dici posset etiam facultatem concessam alicui, ut dispenseret cum aliquo determinatè non expirare morte concedentis. Sequitur Emmanuel Sa *verbo dispensatio, num. 6.* estque in praxi secura sententia. Nam correctio Romana, quæ abstulit ab eo auctore etiam omnia, quæ in praxi non erant omnino tuta, hanc sententiam in eo auctore intacta reliquit. Favet Salas de *legib. disp. 20. sect. 17. conf. 6.* Probabilem putat Suar. *diut. c. 31. n. 14. & 15.* Solum oportet explicare

Sup. hoc in
to. si tract.
lege doct.
nam Ref. 2.
ut doctus
confirmitur
hujusmodi
significat in
c. 3. ut, si ex
Ref. 144. §.
Verum, si
ca, ante res-
dium, à ver-
si facultat.
Sed lege-
cam per se-
tam, & non
pigabit.

care *textum in dicto cap. si cui nulla*, In cuius explicationem multa dici possent, valde enim in hac doctrina explicanda torquentur Doctores. Ego tamen dixerim universè loquendo omnem licentiam vel facultatem, vel rescriptum concessum uni in ordine ad effectum causandum ab alio, censeo gratiam statim factam ex vi privilegij ante quemcumque ejus usum, si materia gratiæ sit spiritualis: imò & in quacumque materia dummodo non sit jure prohibita, vel excepta. Itaque habet locum nostra doctrina in omnibus casibus, in quibus contrarium non statuatur ipso jure. Reperimus autem jure ipso aliter statutum in duplici casu. Primus est materia ambitiosa, qualis est beneficium, ut in dicto cap. si cui nulla, cap. si super gratia, de officio deleg. in 6. Alter est in materia fori contentioso, ut in cap. gravum, & cap. relatum de officio delegati. ad quam etiam reducuntur leges, quæ statuunt mandatum expirare morte mandantis re integra. Quare ea decisio non est ad omnes casus extendenda.

3. Solum ergo superest, an juxta hanc doctrinam dicendum etiam sit, potestatem datam alicui Confessori ad audiendam confessionem determinate personæ expirare re integra morte concedentis? Affirmat expirare Thomas Sanchez loco citato; Salas limitat communem doctrinam in hoc casu, & excipit à generali regula nescio quo fundamento; Suarez cap. 31. citato negat habere locum in hoc casu, quia istud judicium magis est gratiæ, quam justitiæ. At non sufficiens videtur assignari ratio, cum in aliis indultis, quæ dantur determinatæ personæ, & in ordine ad determinatam personam, etiam reperitur ratio gratiæ potius, quam justitiæ, & nihilominus expirare censentur morte concedentis. Quare ego dixerim si nihil speciale in concessione exprimitur, non censetur expirare morte concedentis, idque spectato ipso jure Pontificis in dicto cap. si cui nulla, & attentè animadverso. Consulto enim dixit Pontifex, si non ob suam, sed ejus cui provideri mandatur gratiam, & favorem. Ut ergo expiret ea gratia concessa alicui in ordine ad determinatam personam, debet esse ob solam gratiam tertij, his enim, æquivaleret illa vox, non ob suam. Quare si simul sit in gratiam, & favorem utriusque, non expirabit. Quia, cum ex ea parte sit gratia facta, & gratia facta non expiret, neque possit claudicare ex aliqua parte, necessario per consequentiam sit, ut ex omni parte maneat. Versari autem in ea concessione gratiam, & favorem utriusque tam confessoris, quam pœnitentis communiter loquendo, planum videtur esse. Et hæc omnia docet Pontius ubi supra, cui adde post hæc scripta visum Patrem Antonium Escobar & Mendozam in Theol. mor. tom. 1. sect. 2. cap. 15. Prob. 27. num. 177. qui etiam optimè Prob. 28. observat contra Angelum Philiaricum, & alios, quod quando conceditur tibi privilegium eligendi confessarium sive determinatum, sive indeterminatum, qui te à reservatis absolvat, vel tecum dispenset, hæc facultas, vel privilegium non perit concedentis morte re integra, quia est gratia jam facta tibi, & beneficium legitime à te possessum, ratione cujus potes confessarium eligere; Sic Henriquez l. 7. cap. 21. §. 6. Suarez tom. 4. de pœnit. disputation. 26. sect. 3. num. 7. & lib. 8. de legibus, cap. 31. num. 3. & 19. Sanchez de matrimonio, l. 8. disputat. 28. num. 72. & 75.

4. Et addit Escobar hanc sententiam sine ulla limitatione tenendam esse, & procedere à fortiori

in facultate eligendi confessarium data per Jubilæum, quia hujusmodi facultas est accessoria facultati lucrandi indulgentiam, quæ cum sit gratia jam facta, & concedentis morte non expirat; neque etiam privilegium eligendi confessarium, quod illi est accessorium. Deinde addiderim à fortiori procedere in facultate concessa eligendi confessarium per Bullam Cruciatæ; quia est gratia jam facta Regi, in cuius favorem pro expeditione belli contra infideles conceditur. Et in facultatem recipiendi ordines extra tempora, vel non servatis interstitiis, celebrandi in privato oratorio, comedendi carnes diebus prohibitis, & aliis similibus; quia hæc omnes sunt gratiæ factæ ipsi, cui hujusmodi privilegia conceduntur, ac proinde non possunt concedentis morte deperire.

RESOL. IX.

An Confessarius hic Panormi ab Episcopo approbatus possit Panormitanum absolvere Romæ, Neapoli, vel aliis locis extra Diocesim?
Et quid de proprio Parocho, & de Religiosis, qui per approbationem equiparantur Parocho? Ex p. 3. et. 4. Resol. 143. aliàs 144.

§. 1. DE proprio Parocho, & de Religiosis, qui per approbationem equiparantur Parocho, non dubitant Doctores; difficultas est de aliis Sacerdotibus approbatis, & negativè respondent Joannes Gutierrez 99. Canon. 1. cap. 17. cum Zerala, & Sorbo, quos citat, & sequitur Garzias de beneficiis, tom. 1. part. 1. cap. 8. n. 132. quia delegatus etiam Ecclesiæ Romanæ non potest extra provinciam sibi decretam absolvere subditum ex manuum injectione in Clericum, ut patet in cap. penult. de officio legati; jurisdictio enim delegatorum terminatur territorio.

2. Verùm affirmativa sententia mihi placet, quam communiter tuerentur DD. ut Sanchez de matrim. tom. 1. lib. 3. disp. 34. num. 2. Megala in 1. part. lib. 1. c. 7. n. 25 & c. 9. n. 12. Henrici, lib. 6. c. 6. n. 7. & lib. 7. c. 1. n. 4. Peirinus de relig. subdito, tom. 1. q. 1. c. 21. §. 2. Vega in sum. tom. 1. c. 62. cas. 41. Gomez in explicat. bull. Cruciat. 10. n. 8. Suar. in 3. p. tom. 4. disp. 28. sect. 6. & 7. Nugnus in 3. p. tom. 2. q. 8. art. 5. dub. 8. Et ratio est, quia isti Confessores delegati habent jurisdictionem in personas pœnitentium. Ergo non attenditur territorium, vel præsentia localis, sed tantum persona. Adde, quod jurisdictionio voluntaria potest exerceri extra territorium à quocumque illam habente, ut patet ex l. 2. ff. de officio Proconf.

3. Nec obstant declarationes Cardinalium, & Doctores, quos affert Garzias etiam novissimè in Additionibus; nam respondeo, quod loquuntur in casu, quo, v. g. Confessarius approbatus hic Panormi, vellet absolvere extra hanc diocesim Messanenensès, vel Neapolitanos. Nam quisque per approbationem habitam in una diocesi, non potest absolvere ubique. Non autem loquuntur, quando talis Confessarius extra territorium absolvit subditos Episcopi, qui illum approbavit. Vide Acoft. in Bull. Cruciat. q. 38. Ugolinum de pœnit. Episcop. c. 7. §. 2. n. 7. & alios. Unde est dispar ratio inter utrumque casum. Ad text. verò in cap. penult. de officio delegati, respondeo, quod loquitur, quando delegatus vult exercere jurisdictionem externam in foro contentioso, quæ exerceri minimè potest extra territorium, quod non accidit in casu nostro.

NTON
Opera
Tom. 1 & 2
E III

hoc in
5. 1. 1. 1.
re doctis
an Resol.
dicitur
jus illud
manet in
er. 1. et
si, 144 p.
rum et
ante mo.
um à rell.
facultas
ad lege
im per
m. de an
egit.